

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Tom Borgions

tegen

VRT Pano

Met een brief van 11 februari 2022 dient meester Fabienne Brison namens haar cliënt, de heer Tom Borgions, een klacht in tegen het VRT-programma Pano. Aanleiding is een reportage van 14 december 2021 onder de titel *Het verhaal van Veljkovic*. Hoofdredacteur Steven Samyn antwoordt met een mail van 23 maart, waarop Fabienne Brison reageert met een mail van 7 april en Steven Samyn opnieuw repliceert met een mail van 24 april 2022.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 24 mei 2022. Tom Borgions en Fabienne Brison woonden de hoorzitting bij. Voor VRT Pano waren Steven Samyn en journalist Wim Van den Eynde aanwezig.

DE FEITEN

De reportage laat voetbalmakelaar Dejan Veljkovic aan het woord over fraude, zwartgeld, witwaspraktijken en matchfixing in het Belgische voetbal. Aanleiding is de gerechtelijke Operatie Zero over het voetbalschandaal. Veljkovic behoort tot de verdachten en is de eerste spijtoptant in België. Hij noemt heel wat namen, waaronder die van klager.

Bij het begin van de reportage zegt de journalist dat Veljkovic ‘voor het eerst’ praat en vervolgt: “Hij krijgt strafvermindering om alles wat hij weet te vertellen aan de speurders. (...) Wat hij hen heeft verteld is gecheckt en wordt als geloofwaardig beschouwd. (...) Wat hij vertelt is nu nog geen sluitend juridisch bewijs. (...) Veljkovic heeft alles verteld aan het gerecht. Dat wil hij nu ook aan ons doen. (...) Uit verschillende bronnen weten we intussen dat Veljkovic aan ons hetzelfde verhaal vertelt als wat hij aan de speurders heeft verteld.”

Klager komt ter sprake in een passage over de voetbalbond, waarin Veljkovic vertelt hoe de bond Erwin Lemmens benaderde om keeperstrainer te worden van de Rode Duivels. Zoals andere passages wordt ze ingeleid met gefotoshopte Panini-stickers met de foto's van François De Keersmaecker, Steven Martens, klager en Lemmens. Veljkovic vertelt dat Lemmens betaald zou worden via de firma Beneyug aan wie de voetbalbond moest factureren, waarna Veljkovic het geld cash zou doorgeven aan Lemmens. De voetbalbond gebruikte hetzelfde systeem als de clubs, zegt Veljkovic, waarna het gesprek als volgt verder gaat. Journalist: “Wie zat er bij de onderhandelingen bij de voetbalbond?” Veljkovic: “Steven Martens, De Keersmaecker en de financieel directeur.” Journalist: “Tom Borgions.” Veljkovic: “Tom Borgions. Ik moest altijd factureren aan Tom. (...) Ik stuurde een factuur, zij betaalden. Dan moest ik het geld afhalen en cash betalen aan Erwin Lemmens.” Journalist: “Tom Borgions zit in de licentiecommissie.” Veljkovic: “Dat weet ik niet wat mensen van de bond doen, maar zij hebben hetzelfde gedaan als de clubs.” Journalist: “Zij moeten de clubs controleren.” Veljkovic: “Ja, maar zij hebben het ook gedaan.” De passage sluit af met het commentaar dat de voetbalbond in een schriftelijke verklaring toegeeft dat er voor Lemmens

twee jaar lang gewerkt is via een vennootschap van Veljkovic, maar dat hier fiscale fiches voor zijn afgeleverd.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGER spreekt van belangenvermenging en gebrek aan transparantie, foutieve berichtgeving en schending van de privacy.

Op de dag van de Pano-uitzending verscheen ook het boek 'De biecht van Dejan Veljkovic'. Zoals aangegeven op de binnencover is dat 'opgetekend door Wim Van den Eynde', een van de twee journalisten die de Pano-reportage maakte. Van den Eynde had de opdracht aanvaard om het verhaal van Veljkovic uit te schrijven. Aangezien het gaat om een commerciële uitgave heeft hij financieel of qua naamsbekendheid belang bij aandacht voor het boek. Maar zo dient hij meerdere belangen, wat zijn onafhankelijke en kritische ingesteldheid tegenover Veljkovic tijdens de reportage in gevaar brengt. Dit strookt niet met de principes over journalistieke onafhankelijkheid en belangenvermenging. Als een journalist een dubbele rol speelt, mag het publiek afstand, terughoudendheid en transparantie verwachten. Daarom had Pano in de reportage moeten vermelden dat Van den Eynde het verhaal van Veljkovic in een boek had uitgeschreven. Dat hij dit gezegd heeft in interviews in De Afspraak op Canvas en in Humo voldoet niet. Een journalist moet elke schijn van belangenvermenging vermijden en transparant zijn. De VRT argumenteert dat er een vertrouwensband nodig was om Veljkovic te overtuigen om te getuigen voor tv, maar precies daardoor is zijn verhaal zonder veel afstand en terughoudendheid overgenomen. Toch wordt bij het begin van de reportage gezegd dat alles gecheckt is en als waarheidsgetrouw kan worden beschouwd.

De reportage bevat onwaarheden. Klager is geen lid van de licentiecommissie van de voetbalbond, zoals wordt gezegd. Hij werkt sinds 2003 voor de bond en is sinds 2011 financieel directeur. Van 2006 tot 2011 was hij secretaris van de licentiecommissie. Als secretaris was hij geen lid en had hij geen stemrecht, wat ook blijkt uit het bondsreglement dat op de website staat. Hij vervulde een administratieve, notulerende functie. Hij was ook geen secretaris meer op het moment dat de zaken met de keeperstrainer zich hebben voorgedaan. Toch poneert de journalist in dat kader de suggestieve stelling dat klager in de licentiecommissie zit. Als hij zo suggestief te werk gaat, moet hij zeker zijn van zijn stuk terwijl zijn stelling fout is. De VRT toont in zijn repliek een schermafbeelding van de website van de voetbalbond van vandaag, maar dat zegt niets over het verleden. Ook het argument dat klager in artikels van andere media omschreven werd als lid van de licentiecommissie is niet relevant. Dat was niet in een insinuerende, beschuldigende context zoals in de reportage.

De insinuatie over de licentiecommissie en de rol van klager in het verhaal rond de keeperstrainer wordt versterkt door beelden van pv's van de gerechtelijke politie. Die laten uitschijnen dat de journalist toegang had tot het strafdossier en alle pv's heeft gezien, terwijl het om reconstructies gaat. Maar dat is niet duidelijk voor de kijker. Pas laat in de uitzending wordt vermeld dat het reconstructies zijn, niet bij de eerste beelden van pv's in het begin.

De reportage vernoemt klager in het kader van het gerechtelijk onderzoek, maar hij is enkel verhoord als getuige, niet als verdachte. Toch wordt hij neergezet als verdachte met de insinuatie van betrokkenheid bij onrechtmatige praktijken. Dat is niet waarheidsgetrouw. Nochtans had de journalist door zijn medewerking aan het boek ruim de tijd om alles te checken. Klager behoort niet tot de 57 personen die door het federaal parket in verdenking zijn gesteld, maar hij wordt wel op dezelfde manier als hen in beeld gebracht.

De passage over de voetbalbond wordt ingeleid met Panini-stickers met afbeeldingen van voorzitter François De Keersmaecker, algemeen directeur Steven Martens, klager en Erwin Lemmens. De sticker met klager wordt als enig bewegend beeld als laatste op de tafel gegooid, een beeld dat enkele seconden blijft hangen. Klager wordt zo als joker afzonderlijk bovengehaald. Dat getuigt van sensatiezucht. De vermelding van de naam van klager in een dergelijke expliciet insinuerende context houdt geen rekening met zijn eer en goede naam en het vermoeden van onschuld en schendt het privéleven en de menselijke waardigheid.

De VRT zegt dat de journalist klager om een reactie heeft gevraagd maar dat hij niet geantwoord heeft, terwijl hij zo onzorgvuldigheden had kunnen voorkomen. Wederhoor is echter geen vrijgeleide om de principes van waarheidsgetrouwheid naast zich neer te leggen. Bovendien zaten bij de vraag om wederhoor geen vragen over de rol van klager in de licentiecommissie of zijn ondervraging door de speurders. Verder is het bij de voetbalbond een interne regel dat de werknemers niet spreken met de media, maar enkel de woordvoerder. Klager heeft in het verleden nooit zelf contact genomen met de pers en als de pers hem een vraag stelde, heeft hij altijd verwezen naar de woordvoerder. Als zijn naam ergens verschijnt, gaat het meestal om verwijzingen naar verslagen van vergaderingen.

VRT PANO wijst op het maatschappelijk belang van de reportage en zegt dat er geen sprake is van belangenvermenging, gebrek aan transparantie of schending van de privacy.

Dejan Veljkovic is de eerste spijtoptant in België en het was maatschappelijk relevant om een reportage te besteden aan zijn verhaal. Tot dan had hij niet gesproken met de media. Na de goedkeuring van zijn statuut als spijtoptant en na alles wat over hem in de pers was verschenen, vond hij het belangrijk om ook zijn kant van het verhaal te doen en te laten optekenen in een boek. Daarvoor heeft zijn advocaat journalist Wim Van den Eynde aangezocht. Die heeft toegezegd omdat hij zo toegang kreeg tot een uitzonderlijk verhaal. Het boek is uitgebracht onder de inhoudelijke aansprakelijkheid van Veljkovic. Het is zijn verhaal en hij is er inhoudelijk verantwoordelijk voor, Van den Eynde heeft het alleen op papier gezet.

Door het boek bouwde de journalist een vertrouwensrelatie op en had hij een unieke toegang tot Veljkovic, die zeer wantrouwig stond tegenover de pers. Daardoor wilde Veljkovic ook getuigen voor tv. Maar een vertrouwensrelatie betekent niet dat de journalist zijn onafhankelijkheid opgeeft of verliest. Bovendien is de beslissing om de reportage te maken niet genomen door Van den Eynde, maar door de hoofd- en eindredactie na advies van de deontologische adviesraad. Ze is gemaakt door Van den Eynde en Sporza-journalist Peter Vandenbempt en staat los van het boek. Dat ze op dezelfde dag als het boek en buiten het vaste uitzendingschema van Pano is uitgebracht, heeft niets te maken met commerciële overwegingen. Er is gewoon gewacht tot de cassatietermijn was afgelopen en het statuut van spijtoptant definitief was toegekend.

Er is dan ook geen sprake van belangenvermenging en evenmin van gebrek aan transparantie. Van den Eynde heeft zijn medewerking aan het boek op de dag van de Pano-uitzending vermeld in de Afspraak op Canvas en in Humo. Als het boek in de Pano-reportage zelf vermeld zou zijn geweest, zou dit gepercipieerd kunnen worden als reclame.

Veljkovic poneert in de reportage niet zomaar iets. Zijn verklaringen als spijtoptant zijn door de speurders gecheckt en als blijkt dat ze niet kloppen, verliest hij het statuut. Dit is nog geen uitspraak over juridische schuld of onschuld, maar het is wel relevant en geeft aan dat de beweringen niet uit de lucht gegrepen zijn. De journalist heeft het waarheidsgehalte van alles

wat in de reportage wordt gezegd niet gecheckt en de VRT garandeert niet dat het allemaal klopt. Maar de VRT garandeert wel dat wat de kijker in de reportage verneemt, overeenkomt met wat Veljkovic aan de politie heeft verteld. Dat heeft de journalist via verschillende bronnen kunnen checken en het wordt zo ook gezegd in de reportage. Veljkovic vertelt in de reportage geen dingen die hij niet aan de politie heeft verteld, en in de interviews voor Pano gaf hij dezelfde informatie als tijdens de gesprekken voor het boek.

De journalist had toegang tot de verhoren van Veljkovic, maar niet tot het hele strafdossier. Hij had geen kennis van het verhoor van klager en dus ook niet van het feit dat klager verhoord werd als getuige en niet als verdachte. De reportage maakt evenwel het nodige voorbehoud met verwijzing naar het vermoeden van onschuld. De in verdenkingstelling van 57 verdachten waar klager naar verwijst, dateert van na de reportage.

De essentie van het verhaal is dat klager, samen met de voorzitter en de algemeen directeur van de voetbalbond, rond de tafel is gaan zitten met Veljkovic om een deel van het loon van de keeperstrainer via een buitenlandse constructie te betalen, wat klager nooit betwist of ontkend heeft. Dat terwijl integriteit een van de kernwaarden van de bond is en de voorzitter later zelf heeft verklaard dat dit niet ethisch was.

De journalist erkent dat de zin dat klager in de licentiecommissie 'zit' en niet zat een onzorgvuldigheid is. Maar precies daarom betreurt hij dat klager niet gereageerd heeft op zijn vraag tot wederhoor, want het is om zulke onzorgvuldigheden te vermijden dat contact wordt opgenomen. Anderzijds heeft klager wel een verleden in de licentiecommissie en is de licentiecommissie een belangrijk orgaan dat schrik inboezemt. Het is dan ook opvallend dat iemand die in de commissie zit of zat aanwezig was bij de bespreking over de constructie met de keeperstrainer. Dat klager als secretaris 'lid' was van de licentiecommissie stemt overeen met de voorstelling van de commissie op de website van de voetbalbond, waar onder de titel 'Leden' de (onder)voorzitter, de secretaris en de overige leden vermeld staan. Verder is het bondsreglement niet duidelijk over het statuut van de secretaris en werd klager in eerdere persartikels ook al omschreven als lid van de licentiecommissie.

De 37 personen die met naam en toenaam worden genoemd in de reportage zijn allemaal afgebeeld op een Panini-sticker. Aan hen allemaal is een kans op wederhoor geboden, ook aan klager. Hij heeft niet gereageerd, maar doorverwezen naar de woordvoerder van de voetbalbond. Die heeft schriftelijk gereageerd en die schriftelijke reactie is meegegeven in de uitzending en online. Als klager wel had gereageerd, had hij zijn versie over zijn specifieke rol en verantwoordelijkheid in het dossier kunnen toelichten.

De vermelding van de naam van klager in de passage over de voetbalbond is gerechtvaardigd. Pano maakt altijd de afweging of het mensen met naam en toenaam noemt. In dit geval is beslist om dat te doen, rekening houdend met de maatschappelijke impact van het voetbaldossier en omdat het gaat om bekende figuren die vaak in de media komen of om mensen met een belangrijke rol in de wereld waarin ze opereren, zoals klager. Klager is lid van het directiecomité van de voetbalbond, is mede aanspreekpunt voor de naleving van de ethische code en heeft mee de omstreden constructie opgezet waarvan de voorzitter later heeft verklaard dat ze niet ethisch was. Hij werd ook al eerder in de pers geciteerd naar aanleiding van beslissingen over licenties.

BESLISSING

Dejan Veljkovic heeft, via zijn advocaat, journalist Wim Van den Eynde aangezocht om zijn versie van het voetbalschandaal op te tekenen in een boek. Die samenwerking heeft geleid tot de tv-reportage, die gemaakt is door de journalist die optrad als auteur van het boek en een collega. De rol van auteur in opdracht van Veljkovic roept vragen op bij de onafhankelijkheid van de journalist en zijn kritische afstand tot Veljkovic tijdens het tv-interview, wat minstens noopt tot transparantie zodat de kijker zich een oordeel kan vormen. In de reportage is niet vermeld dat een van de journalisten was opgetreden in opdracht van Veljkovic en welke rol hij had gespeeld bij de redactie van het boek, wat een gebrek aan transparantie uitmaakt. Dat de journalist dit wel heeft vermeld in een ander programma op een ander net en in een tijdschrift, doet niets af aan het gebrek aan transparantie in de Pano-reportage zelf.

De passage over het lidmaatschap van klager van de licentiecommissie klopt niet. Klager was op het moment van de constructie rond de keeperstrainer geen lid van de licentiecommissie, en evenmin op het moment van de uitzending van de reportage. Toch beklemtoont de journalist (en niet Veljkovic) door zijn tussenkomst in het tv-interview dat klager in de licentiecommissie zit, wat voor klager een verzwarende omstandigheid is en hem extra verdacht maakt.

Het voetbalschandaal en de mogelijke betrokkenheid van de voetbalbond zijn een onderwerp van gewichtig maatschappelijk belang. Klager is als financieel directeur lid van het directiecomité van de voetbalbond en bekleedt een hoge functie in de organisatie. Op de website van de voetbalbond staat hij vermeld, met foto, als lid van het directiecomité. Zijn naam werd al eerder vermeld in de media. Rekening houdend met die elementen maakt de vermelding van de naam van klager en de publicatie van zijn foto geen schending uit van de privacy.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is gegrond wat betreft de onafhankelijkheid van de journalist, het gebrek aan transparantie over zijn dubbele rol en de fout over het lidmaatschap van de licentiecommissie. De klacht is ongegrond wat schending van de privacy betreft.

Brussel, 23 juni 2022